

Maisemapellon perustaminen

Mikä on maisemapelto ja miksi niitä tehdään?

Maisemapellot eli kukkapellot edistävät maiseman monimuotoisuutta, tarjoavat suojaa ja ravintoa pölyttäjille sekä iloa ihmisille. Pölyttäjähyönteisten määrä on hälyttävässä laskussa, ja syynä siihen ovat pääasiassa perinteisestä laidunnuksesta riippuvaisten elinympäristöjen häviäminen, ilmastonmuutos, torjunta-aineiden käyttö sekä vieraskasvilajien leviäminen. Maisemapellot ovat tärkeitä elinympäristöjä mm. pölyttäjille ja perhosille. Perustamalla kukkapellon tai vaikka pienemmänkin kukkaistutuksen jokainen meistä voi osallistua pölyttäjien pelastamiseen. Maisemapeltoon voi kylvää esim. auringonkukkaa, hunajakukkaa, kehäkukkaa, pellavaa ja ruiskaunokkia.

Maisemapellon perustaminen

Maisema- eli kukkapellon perustamiseen voi tarttua kuka tahansa. Pieni perehtyminen viljelyn perusteisiin auttaa toki asiaa, mutta voitte lähteä rohkeasti yhdessä kokeilemaan ilman suurempaa viljelyalan tuntemusta. Toki sitäkin on hyvä hyödyntää (jos osajia on mukana) ja esim. maaperänäytteitä on helppo ottaa maaperän kunnon, lisälannoituksen tai kalkin tarpeen selvittämiseksi, mutta ne eivät ole välttämättömiä.

Maisemapellon sijainti on tärkeämpi kuin sen koko. Nimensä mukaan ne sijaitsevat maiseman ja asukkaiden kannalta keskeisissä paikoissa. Maisemapeltojen perustaminen käynnistyy niille sopivien paikkojen etsimisellä ja valinnalla. Kun paikka maisemapellolle on päätetty ja mahdolliset maanomistajaluvat saatu, jatketaan maanmuokkauksella.

Maan muokkaus

Maisemapelloksi suunniteltu alue on helpointa muokata traktorilla. Maan käännön voi tehdä jo edellisenä syksynä, mutta viimeistään se on tehtävä lumien sulamisen jälkeen. Käännön jälkeen maa karhitaan eli äestetään ja jätetään ”rikkaruohittumaan” noin pari viikoksi. Sen jälkeen pelto karhitaan uudestaan, jolloin jo nousseet rikkaruohot kuivuvat ja kuolevat. Karhinnan voi toistaa halutessaan useamman kerran ennen kylvöä, sillä mitä useammin pelto karhitaan, sitä vähemmän rikkaruohot ovat vaivana pellon kukkiessa. Ainakin kaksi karhintakertaa olisi hyvä tehdä, joista toinen juuri ennen siementen kylvöä. Maan karhiminen on ns. mekaanista torjuntaa, jolla tuetaan kukkien kasvuedellytyksiä ja vältetään pölyttäjille haitallisten torjunta-aineiden käyttämistä.

Tärpit kukkapellon perustamiseen

- Siemenet kylvetään alueesta ja säästä riippuen toukokuussa tai kesäkuun alussa. Olisi hyvä, että maa on jo lämmennyt.
- Ennen kylvöä maa muokataan ja karhitaan, pienemmiltä alueilta voi rikkaruohoja harata pois. Isommilla aloilla useampi karhinta auttaa rikkakasvien torjunnassa.
- Sekoita siemenet sankoissa lannoitteeseen ja/tai kalkkiin tai hiekkaan massan lisäämiseksi ja kylvämisen helpottamiseksi.
- Kylvön ja lannoittamisen jälkeen siemenet harataan mullan sekaan.

Maisemapellon perustaminen

Siementen kylvö ja lannoitus

Isompaa peltoa varten siemenet kannattaa hankkia suuremmissa säkeissä ja pusseissa, joita voi ostaa esimerkiksi eräkaupoista, rautakapoista, maatalouskaupoista ja siementenmyyntiin erikoistuneista verkkokaupoista. Siemenet kannattaa hankkia hyvissä ajoin keväällä, jotta ne ehtivät varmasti perille ennen suunniteltua kylvöaikaa. Hyvissä ajoin liikkeellä olemalla varmistaa myös siementen saatavuuden.

Jos alueen koko on esim. 30x10m eli 300 m², siementä tarvitaan aika pieni määrä. Esim. auringonkukkaa koneellisesti kylväessä tarvitaan 6-9 kg hehtaarille, eli 300 neliömetrille vain muutama sata grammaa. Käsien kylvössä on hyvä muistaa, että siemen jakaantuu tasaisesti alueelle – alussa tulee helposti kylvettyä turhan tiheään.

Siemenet kylvetään, kun maa on jo ehtinyt lämmetä eli toukokuun loppupuolella, viimeistään kesäkuun alussa. Kylvöajankohta ja -määrä alaa kohti riippuu kukkalajista ja siemenestä, ja tieto kannattaakin tarkistaa säkistä löytyvästä ohjeesta. Kylvö tehdään karhittuun maahan pääasiassa ristiinkylvönä käsin heittelemällä. Kokeilla voi myös käsin veivattavaa kylvökoneetta, jos sellainen löytyy. Kylvökoneen avulla siemen saadaan leviteltä peltoon tasaisemmin.

Siementen määrä kylvettävää alaa kohti on yllättävän pieni ja helposti käykin niin, että siemenet loppuvat ennen kuin koko peltoa on ehditty edes kunnolla käydä läpi. Kylvöä helpottamaan siemenet kannattaakin sekoittaa muuhun hienoon aineeseen massan lisäämiseksi. Tähän voi käyttää hiekkaa, lannoitetta ja/tai rakeista kalkkia, jos tarpeen. Kalkin käyttöä on toki syytä harkita; Suomen pellot ovat yleensä hyvin kalkittuja ja liika kalkkikaan ei ole hyväksi. Lannoitteena voi käyttää esim. kanankakkapohjaista lannoitetta. Viljavuusnäytteellä voi halutessaan varmistaa pellon tilan. Jos ei halua/tarvitse käyttää kalkkia tai/ja lannoitetta, siementä voi sekoittaa myös hiekkaan.

Hyvä kylvöajankohta on toukokuun viimeisellä tai kesäkuun ensimmäisellä viikolla.

Eri kasveista tarkemmin Mari-Anna Klemin opinnäytetyössä [Maisemapellon perustaminen ja pölyttäjiä tarkkailu: Lepaa](#) Kohdassa 5.3 Maisemapellon kasvit (s.18-20)

Peittely käsin tai koneellisesti

Kylvön jälkeen vuorossa on siementen peittely. Pienellä pellolla siemenet saa peiteltyä käsin haraamalla. Kylvetyt siemenet voi myös karhia kevyesti maahan koneellisesti, mutta pienten siementen ollessa kyseessä kannattaa varmistaa, että ne eivät mene liian syvälle maahan. Jos siemen jää pintaan, se voi päätyä lintujen ravinnoksi. Peittäminen on tärkeää myös itämisen kannalta, ja erityisesti kuivempina aikana. Joskus siemenet voi vielä aivan lopuksi jyrätä maahan. Jyräminen tiivistää maata ja kosteus pysyy paremmin pellossa.

Muuta

Auringonkukka on helppo valinta kukkapellon kasviksi. Se kasvaa korkeaksi, joten se ei ole niin arka rikkaruohoille. Auringonkukka ei kestä kylmää, eikä tee kovin pohjoisessa itävää siementä, mutta on toki linnuille mukava lisä ruokaan. Voi myös miettiä, haluaako käyttää vain yhtä kukkaa koko pellossa, vai

Maisemapellon perustaminen

laittaisiko esim. takareunan auringonkukalle ja sen eteen hunajakukkaa ja kehäkukkaa. Matalampi kukka ei toki näy kovin hyvin, jos on muuta kasvillisuutta.

Kukkapeltojen onnistuminen riippuu pitkälti sääolosuhteista, eikä aina onnistu toivotulla tavalla. Hyvä valmistelu tukee kukkapellon menestymistä.

Pellon laidalle voi olla hyvä laittaa infokyltti kertomaan siitä, saako kukkia poimia. Samalla voi laajentaa yleisön tietämystä luonnon monimuotoisuudesta, pölyttäjäistä ja maisemapelloista. Sitten odotellaan ja seurataan kukkapellon kasvua; loppukesästä kukkapellot ovat sekä ihmisten että pörriäisten ilona!

Kukkapeltojen satoa kannattaa myös hyödyntää mm. kuvauksen ja kukkien keräyksen lisäksi esimerkiksi järjestämällä kylän yhteinen sadonkorjuutapahtuma tai yhteinen kukkasidontakurssi.

Lähteet ja lisätietoa

Kyläkehittäjä Reeta Rönkkö, MSL

MSL verkkosivut maisemapelloista: <https://msl.fi/ymparisto/kaytannon-ymparistotekoja/maisemapellot/YMPPI>, [Pirkanmaan maatalousympäristön haasteet -hanke](#)

Mari-Anna Klemi 2021: [Maisemapellon perustaminen ja pölyttäjiä tarkkailu: Lepaa Pölyttäjät.fi -sivusto](#)